

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

گاه شمار

مهم ترین رویدادهای غرب آسیا در سالی که گذشت

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: شریف زاده

فروردین

تظاهرات روز زمین و آغاز راهپیمایی‌های بازگشت (۱۰ فروردین ۱۳۹۷ - ۳۰ مارس ۲۰۱۸)

به مناسبت چهل و دومین سالگرد روز زمین و در پاسخ به فراخوان گروه‌های فلسطینی، از صبح جمعه دهم فروردین (برابر با ۳۰ مارس ۲۰۱۸) ده‌ها هزار فلسطینی در چند نقطه در نزدیکی دیوار حائل بین نوار غزه و سرزمین‌های اشغالی تجمع کردند. این تظاهرات که تا امروز نیز ادامه دارد، در راستای به جریان انداختن حق بازگشت آوارگان فلسطینی، اعتراض به محاصره غزه و انتقال سفارت آمریکا به قدس شریف صورت می‌گیرد. در اولین روز این اعتراضات حداقل ۱۵ تن کشته و بیش از ۱۲۰۰ نفر زخمی شدند^۱.

هرچند فلسطینی‌ها هر سال در چنین روزی برای مطالبه حق بازگشت و بازپس‌گیری زمین‌های خود دست به تظاهرات می‌زنند، اما راهپیمایی امسال به سبب شناسایی بیت‌المقدس از سوی آمریکا به عنوان پایتخت اسرائیل، اهمیت ویژه‌ای یافت. این تظاهرات بر اساس برنامه پیش‌بینی شده قرار بود تا شش هفته ادامه یابد اما بعدها اعلام شد این تظاهرات همچنان با قدرت هر چه تمامتر ادامه دارد و تا زمان تحقق اهدافش از جمله لغو محاصره غزه ادامه خواهد داشت.

مرکز حقوق بشری «میزان» اعلام کرد از آغاز راهپیمایی‌های بازگشت تا کنون (چهارم اسفند ۱۳۹۷) حدود ۲۶۷ فلسطینی به شهادت رسیده‌اند و رژیم صهیونیستی هنوز پیکر ۱۱ شهید از جمله سه کودک را نزد خود نگه داشته است. در بین شهدا ۴۰ کودک، دو زن، هشت معلول، سه امدادگر و دو روزنامه‌نگار دیده می‌شود. بر اساس این گزارش، ۱۴۶۷۳ فلسطینی هم در این راهپیمایی‌ها زخمی شده‌اند که در میان آنها ۳۱۲۸ کودک، ۶۵۳ زن، ۱۷۱ امدادگر و ۱۴۸ روزنامه‌نگار وجود دارند و ۷۷۵۰ آنها به گلوله جنگی زخمی شده‌اند^۲.

نشست سه جانبه رؤسای جمهور ایران، روسیه و ترکیه در آنکارا (۱۴ فروردین ۱۳۹۷ - سوم آوریل ۲۰۱۸)

نشست سه جانبه ایران، روسیه و ترکیه درباره سوریه در سه سطح کارشناسان ارشد، وزرای امور خارجه و رؤسای جمهور طی روزهای ۱۴ و ۱۵ فروردین ماه ۱۳۹۷ در آنکارا پایتخت کشور ترکیه برگزار شد. بررسی روند همکاری‌های سه کشور در حوزه‌های مختلف از جمله مبارزه با تروریسم، تحولات سوریه و راه‌های اجرای تفاهم‌نامه‌های نشست آستانه و نیز نتایج نشست سران در سوچی محور این اجلاس بود.

رؤسای سه کشور در پایان اجلاس آنکارا در بیانیه‌ای مشترک، با اشاره به این که فرمت آستانه، تنها ابتکار بین‌المللی مؤثری بوده که به کاهش خشونت در سراسر سوریه کمک کرده و در برقراری صلح و ثبات در سوریه نقش داشته است، بر عزم خود مبنی بر ادامه همکاری فعال درباره سوریه تأکید کردند.

۱. خبرگزاری فرانسه؛ fa.rfi.fr؛ ۲۰۱۸-۳-۳۰

۲. شبکه خبری العالم؛ (۹۷/۱۲/۴)

این نشست دور دوم مذاکرات سه جانبه و در ادامه مذاکرات آستانه و نشست سران سوچی، به منظور رایزنی و همکاری در مورد حل بحران سوریه بود.

دور اول نشست سه جانبه سران ترکیه، روسیه و ایران درباره بحران سوریه موسوم به نشست «سوچی» اول آذر سال ۱۳۹۶ (۲۲ نوامبر ۲۰۱۷) در شهر سوچی روسیه برگزار شده بود.

ولیعهد سعودی موجودیت رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت (۱۴ فروردین ۱۳۹۷ – سوم آوریل ۲۰۱۸)

برای نخستین بار ولیعهد سعودی در مصاحبه با مجله آمریکایی آتلانتیک موجودیت رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت. وی در پاسخ به این پرسش که «آیا معتقد هستید که مردم یهود حق دارند دولت ملت خود را دست کم در بخشی از سرزمین اجدادی‌شان داشته باشند؟» اظهار داشت: من معتقدم، هر مردمی، در هر جایی، حق دارند در کشور امن خودشان زندگی کنند. من اعتقاد دارم که فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها حق دارند که سرزمین خودشان را داشته باشند. اما ما باید توافق صلحی داشته باشیم تا ثبات برای هر فردی تضمین شده و روابطی عادی وجود داشته باشد. «بن سلمان» همچنین تمایلش را برای برقراری ارتباط با صهیونیست‌ها آشکار کرد. وی گفت: اسرائیل در مقایسه با وسعتش یک اقتصاد بزرگ و رو به رشد است. البته که ما منافع مشترک زیادی با اسرائیل داریم و اگر صلحی برقرار شود، سود زیادی میان اسرائیل و کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و کشورهایمانند مصر و اردن ایجاد می‌شود.

پاسخ رهبر معظم انقلاب به نامه رئیس دفتر سیاسی «حماس» (۱۶ فروردین ۱۳۹۷ – پنجم آوریل ۲۰۱۸)

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پاسخ به نامه چندی قبل «اسماعیل هنیه» رئیس دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس)، با تأکید بر مواضع همیشگی جمهوری اسلامی در حمایت کامل از فلسطین و مجاهدان آن، علاج مسأله فلسطین را تقویت جناح مبارز و مقاوم در دنیای اسلام و تشدید مبارزه با رژیم غاصب و پشتیبانان آن دانستند و تأکید کردند: حرکت به سمت مذاکره با رژیم فریبکار و دروغگو و غاصب، خطای نابخشودنی بزرگی است که پیروزی ملت فلسطین را به عقب می‌اندازد و جز خسران عاید آن ملت ستم کشیده نمی‌کند.

گفتنی است چندی پیش^۱ اسماعیل هنیه رئیس دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین در نامه‌ای به رهبر معظم انقلاب تأکید کرده بود: ملت فلسطین مواضع ثابت و ارزشمند ایران در مسئله قدس را می‌ستاید.

حمله رژیم صهیونیستی به پایگاه T-4 در سوریه (۲۰ فروردین ۱۳۹۷ – نهم آوریل ۲۰۱۸)

---

^۱ نامه اسماعیل هنیه به رهبر معظم انقلاب در تاریخ ۲۸ دی ۱۳۹۶ منتشر شد.

در نتیجه حمله رژیم صهیونیستی به پایگاه T-4 سوریه، بنا به آمار رسمی ایران، هفت نیروی ایرانی به شهادت رسیدند.^۱ دمشق، تهران و مسکو، اسرائیل را مسئول این حمله دانستند. مقامات ارشد نظامی جمهوری اسلامی ایران شدیداً نسبت به این حمله واکنش نشان و به تل‌آویو هشدار دادند. امیر دریابان علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، با تأکید بر اینکه تنبیه رژیم صهیونیستی قطعی است، گفت که طبیعتاً زمان، مکان و نحوه پاسخگویی به این اقدام شرورانه در اختیار و اراده جمهوری اسلامی است. پیش از آن، سردار حسین سلامی (جانشین فرمانده سپاه پاسداران) هم گفته بود انگشت‌ها روی ماشه و موشک‌ها آماده شلیک هستند.

فرودگاه نظامی «تیاس» معروف به «تیفور» بزرگ‌ترین فرودگاه نظامی ارتش سوریه در استان «حمص»، در ۶۰ کیلومتری شهر تاریخی «تدمر» واقع شده است.

دفاع از هویت ملی و تاریخی «خلیج فارس» در نشست علمی امارات (۲۴ فروردین ۱۳۹۷ – ۱۳ آوریل ۲۰۱۸)

در سمیناری علمی - تخصصی که روزهای ۲۴ و ۲۵ فروردین در دوبی برگزار شده بود، دکتر «مریم رزاقی آذر» فوق تخصص غدد و متابولیسم ذکر نادرست نام خلیج فارس را به حصار گوشزد کرد. دکتر رزاقی آذر برای سخنرانی در این سمینار درباره بلوغ به امارات دعوت شده بود، اما هنگامی که سخنران عرب قبل از او نام خلیج فارس را اشتباه گفت، روی سن رفت و صحبت‌های او را تصحیح کرد و البته با واکنش پلیس امارات روبرو شد. دکتر رزاقی آذر از سوی «محمد جواد ظریف» وزیر امور خارجه کشورمان تحسین شد.

حمله سه‌جانبه آمریکا، انگلیس و فرانسه علیه سوریه (۲۵ فروردین ۱۳۹۷ – ۱۴ آوریل ۲۰۱۸)

آمریکا، انگلیس و فرانسه در حمله‌ای مشترک و محدود مناطقی را در سوریه هدف قرار دادند؛ پنتاگون اعلام کرد این حملات در پی شواهدی جامع درباره مسئولیت دولت سوریه در حمله با سلاح شیمیایی در شهر دوما صورت گرفته است. منابع نظامی سوریه اعلام کردند که تجاوز نظامی آمریکا و دو هم‌پیمان غربی او یعنی انگلیس و فرانسه به سوریه حدود کمتر از یک ساعت ادامه داشت و در جریان آنها ۱۰ نقطه، عمدتاً در دمشق و حومه آن و نیز حمص، هدف قرار گرفتند. دولت دمشق گفت این حملات خسارات چندانی بر جای نگذاشته است.

شهادت رئیس شورای عالی سیاسی یمن (۳۰ فروردین ۱۳۹۷ – ۱۹ آوریل ۲۰۱۸)

^۱ چهاردهمین گزارش ویژه مؤسسه آینده پژوهی جهان اسلام؛ (۱۳۹۷/۳/۱۱)

«صالح الصماد» رئیس شورای عالی سیاسی در حمله هوایی ائتلاف سعودی به استان «الحدیده» واقع در غرب یمن به شهادت رسید. از زمان آغاز تجاوز نظامی عربستان به یمن، پس از «عبد الملک الحوثی» رهبر جنبش انصار الله، «صالح الصماد» دومین شخصیت تحت پیگرد سعودی‌ها شمرده می‌شد.

پس از شهادت «صالح الصماد»، شورای عالی سیاسی یمن «مهدی المشاط» یکی از اعضای شورای عالی سیاسی را به ریاست برگزید.

اردیبهشت

بمباران مراسم عروسی در غرب یمن (سوم اردیبهشت ۱۳۹۷ - ۲۳ آوریل ۲۰۱۸)

جنگنده‌های سعودی بامداد روز دوشنبه سوم اردیبهشت یک مراسم عروسی را در روستایی در شهرستان «بنی قیس» استان «حجه» در غرب یمن بمباران کردند. تعداد تلفات این حمله هوایی ۳۵ کشته و ۵۵ زخمی اعلام شد.

نشست فرماندهان نیروی دریایی ۳۵ کشور در تهران (سوم اردیبهشت ۱۳۹۷ - ۲۳ آوریل ۲۰۱۸)

ششمین اجلاس فرماندهان نیروهای دریایی کشورهای حاشیه اقیانوس هند «آیونز» (IONS)، با حضور فرماندهان نیروی دریایی ۳۵ کشور در تهران، برگزار شد.

پیش از آن فرماندهان نیروی دریایی کشورهای حاشیه اقیانوس هند (IONS) پنج بار گرد هم آمده بودند که پس از اعطای ریاست دو ساله این اجلاس به جمهوری اسلامی ایران، ششمین اجلاس در تهران برگزار شد.

انتخابات پارلمانی لبنان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۷ - ششم می ۲۰۱۸)

رأی دهندگان لبنانی روز یکشنبه ۱۶ اردیبهشت برای شرکت در انتخابات پارلمانی به پای صندوق‌های رأی رفتند. این انتخابات با پنج سال تأخیر در لبنان برگزار شد. در این انتخابات برای اولین بار طبق سیستم نسبی رأی‌گیری به عمل آمد.

اعلام خروج آمریکا از برجام (۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ - هشتم می ۲۰۱۸)

«دونالد ترامپ» رئیس جمهور آمریکا رسماً کشورش را از توافق هسته‌ای میان ایران و شش قدرت جهانی خارج کرد. او فرمانی را امضا کرد که بنا بر آن تحریم‌های هسته‌ای ایران که بر اساس برجام تعلیق شده بود، طی یک دوره زمانی برمی‌گردد.

دقایقی پس از تصمیم آقای ترامپ برای ترک برجام، اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای تأکید کرد که "برجام یک توافق چند جانبه است و نمی‌توان آن را به طور یک طرفه ترک یا ملغی کرد". در ادامه بیانیه اتحادیه اروپا با تأکید بر امضای برجام از سوی قدرت‌های جهانی و حمایت از آن در شورای امنیت سازمان ملل متحد آمده: "تا زمانی که ایران به تعهداتش در این توافق پایبند بماند، چنانچه تاکنون چنین کرده، اتحادیه اروپا هم به برجام متعهد خواهد ماند".

تصمیم ترامپ در خروج از برجام و بازگرداندن تحریم‌ها در حالی اتخاذ شد که شرکای اروپایی واشنگتن در کنار چین و روسیه نسبت به تبعات این اقدام عجولانه هشدار داده و اعلام کرده بودند سناریوهای پس از خروج آمریکا از برجام بسیار ترازیک و البته خطرناک خواهند بود. مقامات ارشد پیشین آمریکا نیز ترامپ را از خروج از برجام برحذر داشته بودند.

پاسخ مقتدرانه سوریه به صهیونیست‌ها با شلیک ۶۸ موشک (۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۷ - ۱۰ می ۲۰۱۸)

ارتش سوریه با شلیک ده‌ها موشک حساس‌ترین مواضع نظامی رژیم صهیونیستی در جولان اشغالی را هدف قرار داد. این حمله متعاقب تجاوز چندین باره صهیونیست‌ها به خاک سوریه صورت گرفت. دمشق مطابق اصل دفاع مشروع مندرج در منشور سازمان ملل (ماده ۵۱) در پاسخ به تجاوزات آشکار صهیونیست‌ها این حملات را تدارک دید. بنا بر اعلام شبکه المیادین ۱۰ مقرر مهم صهیونیست‌ها هدف ۶۸ موشک سوریه قرار گرفت. سامانه گنبد آهنین رژیم صهیونیستی هم نتوانست با موشک‌هایی که مراکز نظامی این رژیم را در داخل سرزمین‌های اشغالی هدف قرار دادند مقابله کند. پیش از آن، ارتش رژیم صهیونیستی به شمال استان قنیطره سوریه حمله خمپاره‌ای کرده بود که این حملات، علاوه بر واکنش قدرتمند پدافندی ارتش سوریه، با پاسخ سنگین به ده‌ها مرکز راهبردی این رژیم در جولان مواجه شد.

انتخابات پارلمانی عراق (۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۷ - ۱۲ می ۲۰۱۸)

حدود ۱۱ میلیون عراقی روز شنبه ۲۲ اردیبهشت برای نخستین بار پس از پیروزی علیه داعش برای انتخابات نمایندگان پارلمان پای صندوق‌های رأی رفتند. میزان مشارکت در این انتخابات بیش از ۴۴ درصد اعلام شد.

در این انتخابات ائتلاف «سائرون» به ریاست «مقتدا صدر» با کسب ۵۴ کرسی به پیروزی رسید؛ ائتلاف «فتح» به ریاست «هادی العامری» (دبیرکل سازمان بدر عراق) با ۴۷ کرسی و ائتلاف «نصر» به ریاست «حیدر العبادی» با ۴۲ کرسی به ترتیب در جایگاه دوم و سوم قرار گرفتند.

ائتلاف دولت قانون (نوری المالکی) با ۲۶ کرسی، دموکرات (مسعود بارزانی) با ۲۴ کرسی، الوطنیه (ایاد علاوی) با ۲۰ کرسی، جریان حکمت (سید عمار حکیم) با ۱۹ کرسی و اتحادیه میهنی (کوسرت رسول جانشین جلال طالبانی) با ۱۸ کرسی در رده‌های بعدی قرار گرفتند.

در این دوره از انتخابات ۲۸ فهرست و حزب سیاسی توانستند به پارلمان راه پیدا کنند.

افتتاح سفارت آمریکا در قدس (۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۷ - ۱۴ می ۲۰۱۸)

در مراسمی که روز دوشنبه ۲۴ اردیبهشت با حضور نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و افراد مدعو از چندین کشور برگزار شد، سفارت آمریکا در قدس رسماً افتتاح گشت. «بنیامین نتانیاها» نیز از دونالد ترامپ به دلیل "شجاعتش" در اجرایی کردن وعده خود جهت انتقال سفارت قدردانی نمود.

«جارد کوشنر» داماد و مشاور دونالد ترامپ در مراسم انتقال سفارت آمریکا به قدس اشغالی سخنرانی کرد. اروپایی‌ها مراسم افتتاح سفارت آمریکا در قدس را تحریم کردند.

خرداد

«میشل عون»، «سعد حریری» را مأمور تشکیل کابینه کرد (سوم خرداد ۱۳۹۷ - ۲۴ می ۲۰۱۸)

«میشل عون» رئیس جمهور لبنان، بعد از مشورت با نمایندگان پارلمان این کشور، «سعد الحریری» را بار دیگر مأمور تشکیل کابینه کرد. در نشست روز ۲۴ می در پارلمان لبنان، «سعد حریری» از مجموع ۱۲۸ رأی، موافقت ۱۱۱ نماینده پارلمان را برای تشکیل کابینه جدید به دست آورد و برای سومین بار پیایی به عنوان نخست‌وزیر لبنان انتخاب شد.

در انتخابات پارلمانی لبنان (ششم می ۲۰۱۸) لیست سعد حریری با ریزش آرا روبرو شد و حزب «المستقبل» به رهبری او بیش از یک سوم از کرسی‌هایش را در پارلمان از دست داد. جنبش حزب‌الله و متحدانش در این انتخابات توانستند ۷۱ کرسی را از آن خود کنند. «نبیه بری» نیز یک روز قبل از آن، (چهارشنبه ۲۳ می) توانست بار دیگر ریاست پارلمان لبنان را بر عهده گیرد.

تیر

بمباران یک مراسم عروسی در استان صعده یمن (۱۲ تیر ۱۳۹۷ - سوم جولای ۲۰۱۸)

در نتیجه حمله جنگنده‌های ائتلاف سعودی به یک مراسم عروسی در منطقه «غافر» در شهر «الظاهر» در استان «صعده» یمن، ۱۱ نفر شهید و ۱۱ تن زخمی شدند. این حملات، خسارت‌های مادی گسترده‌ای نیز به منطقه وارد آورد.

ورود «شیخ عیسی قاسم» به لندن (۱۸ تیر ۱۳۹۷ - نهم جولای ۲۰۱۸)

آیت‌الله شیخ عیسی قاسم رهبر شیعیان بحرین پس از دو سال محاصره از سوی نیروهای امنیتی رژیم «آل خلیفه» عصر روز دوشنبه ۱۸ تیر برای درمان وارد لندن شد و بلافاصله به بیمارستان انتقال یافت.

دولت بحرین از خرداد سال ۱۳۹۵ آیت‌الله عیسی قاسم رهبر معنوی انقلاب این کشور را به اتهام جمع‌آوری اموال خمس سلب تابعیت کرده و منطقه «الدراز» محل سکونت وی را به محاصره درآورده بود. از سال گذشته نیز دادگاه بحرین وی را به بازداشت خانگی محکوم کرد که از آن زمان به بعد وضعیت جسمانی آیت‌الله وخیم شده و سال گذشته نیز پس از انتقال به بیمارستان تحت عمل جراحی قرار گرفته بود.

آزادسازی کامل «درعا» (۲۱ تیر ۱۳۹۷ – ۱۲ جولای ۲۰۱۸)

شهر «درعا» در سوریه پس از هفت سال اشغال به دست معارضین دولت سوریه، به طور کامل به کنترل نیروهای ارتش سوریه درآمد و پرچم سوریه مقابل ساختمان اداره پست برافراشته شد. این شهر نقطه آغاز بحران در سوریه بود.

حمله پهبادی انصارالله یمن به تأسیسات نفتی «آرامکو» (۲۷ تیر ۱۳۹۷ – ۱۸ جولای ۲۰۱۸)

روز چهارشنبه ۲۷ تیرماه، انقلابیون یمنی برای نخستین بار با استفاده از پهباد به آسمان ریاض نفوذ کردند و یکی از شرکت‌های پالایشگاه نفتی آرامکو را هدف قرار دادند. این پهباد دور برد از نوع «صماد ۲» بود که برای انجام این مأموریت ویژه، مسافت بیش از ۱۰۰۰ کیلومتری را طی کرد.

تصویب قانون «کشور یهود» در پارلمان رژیم صهیونیستی (۲۸ تیر ۱۳۹۷ – ۱۹ جولای ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه ۱۹ جولای ۲۰۱۸، پارلمان اسرائیل قانون جدیدی را به تصویب رساند که اسرائیل را «میهن مردم یهودی» و عبری را تنها زبان رسمی اسرائیل می‌داند. مطابق این قانون، بیت‌المقدس (شامل هر دو بخش شرقی و غربی) پایتخت این کشور شناخته می‌شود. بر اساس قانون «کشور یهود»، گسترش شهرک‌های یهودی نشین در مناطق اشغالی به نفع منافع ملی اسرائیل است.^۱

مرداد

الحاق جمهوری اسلامی ایران به پیمان مودت و همکاری اتحادیه آ.سه.آن (TAC) (۱۱ مرداد ۱۳۹۷ – دوم

آگوست ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه ۱۱ مرداد، سند الحاق جمهوری اسلامی ایران به پیمان مودت و همکاری اتحادیه «آ.سه.آن» (TAC) امضا شد. محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه ایران که به منظور شرکت در پنجاه و یکمین اجلاس وزرای خارجه اتحادیه آ.سه.آن به سنگاپور رفته بود، این سند را امضا کرد. از سال ۱۳۹۰ تلاش‌ها برای پیوستن ایران به پیمان مذکور شروع شده بود.

^۱. بی.بی.سی؛ (۱۳۹۷/۴/۲۸)

حمله هوایی به بیمارستان «الحدیده» یمن (۱۱ مرداد ۱۳۹۷ – دوم آگوست ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه ۱۱ مرداد، جنگنده‌های ائتلاف سعودی به بیمارستانی در شهر «الحدیده» یمن حمله و به صورت هدفمند و عمدانه ساختمان این بیمارستان را هدف قرار دادند. به گفته «طه المتوکل» وزیر بهداشت یمن، جنگنده‌های سعودی و اماراتی آمبولانس‌ها و خودروهای امدادی در این مکان را نیز هدف حملات خود قرار دادند. در جریان این حمله ۱۹۰ نفر شهید و زخمی شدند.

بازگشت دور نخست تحریم‌های آمریکا علیه ایران (۱۵ مرداد ۱۳۹۷ – ششم آگوست ۲۰۱۸)

در پی امضای فرمان اجرایی خروج ایالات متحده از توافق هسته‌ای با ایران و برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، و مطابق اعلام وزارت خزانه‌داری، تحریم‌های لغو یا تعلیق شده آمریکا علیه جمهوری اسلامی، در دو دوره ۹۰ و ۱۸۰ روزه دوباره اعمال شدند.

در مرحله نخست اعمال مجدد تحریم‌های آمریکا، معامله اسکناس و اسناد مبتنی بر دلار، نقل و انتقال درآمدهای ایران و خدمات پیام‌رسانی به بانک مرکزی و مؤسسه‌های مالی ایرانی تحریم شدند. تحریم تجارت با ایران در مورد گرافیت، فلزات خام یا نیمه ساخته از قبیل آلومینیوم و فولاد، زغال سنگ، و نرم‌افزارهای تنظیم فرایندهای صنعتی در این حوزه نیز به اجرا درآمدند.

همچنین از بامداد سه‌شنبه تحریم‌های آمریکا در حوزه فروش، عرضه یا نقل و انتقال کالاها و خدمات مورد استفاده در ارتباط با بخش خودروسازی ایران نیز دوباره اعمال شدند. وزارت خزانه‌داری مقرر کرد که در پایان دوره ۹۰ روزه پس از خروج این کشور از برجام، واردات فرش و مواد غذایی ایران به آمریکا و فروش هواپیماهای تجاری و قطعات و خدمات آنها به جمهوری اسلامی مشمول تحریم شوند. بر اساس تحریم ریال ایران نیز، انتقال و خرید یا فروش کلان ریال، حساب‌های بانکی تحت نفوذ ریال در خارج از ایران و معامله اوراق ریالی دولت جمهوری اسلامی تحریم شدند.

حمله جنگنده‌های ائتلاف سعودی به اتوبوس حامل کودکان یمنی (۱۸ مرداد ۱۳۹۷ – نهم آگوست ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه ۱۸ مرداد اتوبوس حامل کودکانی که در حال بازگشت از آخرین دوره آموزشی قرآن خود در مسجد جامع شهر «صعده» بودند، هدف حملات هوایی جنگنده‌های سعودی قرار گرفتند. این بمباران ۵۱ نفر از جمله ۴۰ کودک را به شهادت رساند و ۷۷ زخمی برجای گذاشت.

کمتر از یک ماه بعد، یعنی روز شنبه دهم شهریور، «منصور المنصور» سخنگوی ائتلاف سعودی به اشتباه پیش آمده در هدف قرار دادن اتوبوس حامل دانش‌آموزان یمنی اعتراف و تصریح کرد: به نیروهای ائتلاف دستور داده شده بود که اتوبوس را هدف قرار ندهند اما این دستور دیر مخابره شده و مانع از وقوع این حادثه دلخراش نشده است.^۱

^۱. خبرگزاری ایلنا به نقل از خبرگزاری فرانسه، (۱۳۹۷/۶/۱۰)

آغاز رسیدگی به شکایت ایران از تحریم‌های آمریکا در دادگاه لاهه (پنجم شهریور ۱۳۹۷ - ۲۷ آگوست ۲۰۱۸)

اولین جلسه رسیدگی به شکایت جمهوری اسلامی ایران از ایالات متحده آمریکا در دادگاه لاهه با ۱۵ قاضی آغاز شد. پس از خروج آمریکا از برجام و تصمیم دونالد ترامپ برای بازگرداندن تحریم‌ها علیه ایران، دولت ایران در تیرماه ۱۳۹۷ علیه این اقدام به دادگاه لاهه شکایت کرد. دولت ایران آمریکا را متهم کرد با اعمال تحریم و تهدید به تحریم‌های بیشتر، علیه ایران خصومت پیشه کرده و عهدنامه مودت، روابط اقتصادی و حقوق کنسولی را که بیش از ۶۰ سال پیش میان دو کشور منعقد شده، زیر پا گذارده است.

برکناری رئیس «حشد الشعبی» عراق توسط «حیدر العبادی» (هشتم شهریور ۱۳۹۷ - ۳۰ آگوست ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه هشتم شهریور «حیدر العبادی» نخست وزیر عراق، «فالح الفیاض» رئیس سازمان الحشد الشعبی و مشاور امنیت ملی این کشور را برکنار کرد. دفتر نخست وزیری عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد: فالح الفیاض به علت ورود به فعالیت‌های سیاسی و حزبی و تمایلش به در دست گرفتن مسئولیت سیاسی و ناسازگاری این فعالیت‌ها با سمت‌های امنیتی ندارد، از مسئولیت خود به عنوان مشاور امنیت ملی، رئیس الحشد الشعبی و سرویس‌های امنیت ملی برکنار می‌شود.

قطع کمک‌های مالی آمریکا به «آنروا» (۱۰ شهریور ۱۳۹۷ - اول سپتامبر ۲۰۱۸)

وزارت خارجه آمریکا بامداد شنبه دهم شهریور (به وقت تهران) اعلام کرد این کشور تمامی کمک‌های مالی به یک نهاد سازمان ملل متحد که مسئولیت حمایت از آوارگان فلسطینی را بر عهده دارد، قطع کرده است.

رزمایش نظامی روسیه در آب‌های مدیترانه (۱۰ شهریور ۱۳۹۷ - اول سپتامبر ۲۰۱۸)

روز شنبه دهم شهریور، فرمانده نیروی دریایی روسیه آغاز رزمایش دریایی بزرگ روسیه در مدیترانه را اعلام کرد. این رزمایش با حضور ۲۶ ناو از یگان‌های شمالی، بالتیک و دریای سیاه و همچنین ناوگان کاسپین شامل دو زیردریایی و چند جنگنده دیگر به مدت یک هفته (اول تا هشتم سپتامبر ۲۰۱۸) در دریای مدیترانه برگزار شد.

نشست رؤسای جمهور ایران، ترکیه و روسیه در تهران (۱۶ شهریور ۱۳۹۷ - هفتم سپتامبر ۲۰۱۸)

نشست تهران با هدف بررسی آخرین وضعیت سوریه، عملیات ادلب و قانون اساسی این کشور در دوره پسا بحران برگزار شد. در بیانیه ۱۲ ماده‌ای اجلاس تهران و سخنان هر سه رئیس جمهور ایران، ترکیه و روسیه، نکته محوری تأکید بر ادامه جنگ تا پاکسازی کامل کل سرزمین سوریه از وجود تروریست‌ها بود.

در بیانیه پایانی، رئیس‌جمهور ترکیه خواستار اضافه شدن عبارت برقراری «آتش‌بس» به یکی از بندها بود که مورد موافقت دو رئیس‌جمهور دیگر قرار نگرفت و در نهایت بیانیه ۱۲ ماده‌ای اجلاس دستخوش تغییرات مدنظر ترک‌ها نشد؛ حسن

روحانی رئیس جمهور ایران گفت که بیانیه تهران به تصویب همه شرکت کنندگان رسیده است اما لازم است برای اینکه حل موضوع ادلب با کمترین خسارت به غیرنظامیان صورت گیرد، مذاکرات سه جانبه ادامه یابد.

آتش زدن کنسولگری ایران در بصره (۱۶ شهریور ۱۳۹۷ - هفتم سپتامبر ۲۰۱۸)

عصر جمعه ۱۶ شهریور، برخی افراد که از چند روز پیش از آن به خدمات رسانی ضعیف و ناکارآمد اعتراض داشتند، به ساختمان کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در شهر بصره حمله کردند و آن را آتش زدند.

حمله موشکی سپاه پاسداران به مقر اجلاس حزب دموکرات (۱۷ شهریور ۱۳۹۷ - هشتم سپتامبر ۲۰۱۸)

در حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر حزب دموکرات کردستان در منطقه «کوی سنجق» در جنوب شرق «اربیل»، ۱۶ نفر از اعضای این گروهک از جمله شماری از اعضای کادر رهبری آن کشته شدند. سپاه در بیانیه رسمی خود به استفاده از هفت فروند موشک کوتاه برد زمین به زمین اشاره کرد اما نوع آنها را مشخص نکرد.

تعطیلی دفتر سازمان آزادی بخش فلسطین در واشنگتن (۱۹ شهریور ۱۳۹۷ - ۱۰ سپتامبر ۲۰۱۸)

وزارت امور خارجه آمریکا در بیانیه‌ای اعلام کرد دفتر سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) در واشنگتن را تعطیل کرده است. در این بیانیه تأکید شده بود که سازمان آزادی بخش فلسطین هیچ اقدامی در جهت مذاکره "مستقیم و معنادار" برای رسیدن به صلحی پایدار با اسرائیل انجام نداده است. دفتر این سازمان در آمریکا در سال ۱۹۹۴ شروع به کار کرده بود.

انتخاب رئیس جدید پارلمان عراق (۲۴ شهریور ۱۳۹۷ - ۱۵ سپتامبر ۲۰۱۸)

پارلمان عراق، روز شنبه ۲۴ شهریور به «محمد الحلبوسی» سیاستمدار سنی و استاندار پیشین استان الانبار به عنوان رئیس مجلس رأی داد.

حمله تروریستی به رژه نیروهای مسلح در اهواز (۳۱ شهریور ۱۳۹۷ - ۲۲ سپتامبر ۲۰۱۸)

هم‌زمان با آغاز هفته دفاع مقدس، در حمله تروریستی به مراسم رژه نیروهای مسلح در اهواز، ۲۵ نفر از جمله یک کودک چهار ساله شهید و حدود ۷۰ تن نیز زخمی شدند.

در حالیکه «یعقوب حر تُستری» سخنگوی گروهک تروریستی «الاحوازیه» در گفت‌وگو با خبرگزاری «رویترز» مسئولیت حمله به مراسم رژه شهر اهواز را بر عهده گرفت، «عماق» رسانه وابسته به داعش نیز اعلام کرد که نیروهای داعش این حمله را انجام داده‌اند.^۱

مهر

انتخابات پارلمانی اقلیم کردستان عراق (هشتم مهر ۱۳۹۷ – ۳۰ سپتامبر ۲۰۱۸)

روز یکشنبه هشت مهر، حدود سه میلیون شهروند اقلیم کردستان عراق برای حضور در انتخابات پارلمانی این منطقه پای صندوق‌های رأی رفتند. این اولین انتخابات بعد از برگزاری همه‌پرسی اقلیم کردستان عراق بود. کمیسیون مستقل برگزاری انتخابات به دلیل شکایت‌هایی که ارائه شده بود، سه هفته پس از رأی‌گیری یعنی روز یکشنبه ۲۹ مهر نتایج نهایی انتخابات پارلمانی را اعلام کرد. بر اساس این نتایج، حزب دموکرات کردستان ۴۵ کرسی، حزب اتحادیه میهنی کردستان ۲۱ کرسی، جنبش تغییر (گوران) ۱۲ کرسی، جنبش نسل جدید هشت کرسی، جماعت اسلامی هفت کرسی، لیست اصلاح پنج کرسی، ائتلاف معاصر یک کرسی، و لیست آزادی یک کرسی به دست آوردند.

انتخاب رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر جدید عراق (۱۰ مهر ۱۳۹۷ – دوم اکتبر ۲۰۱۸)

پارلمان عراق «برهم احمد صالح» سیاستمدار کرد را به عنوان رئیس‌جمهور جدید این کشور انتخاب کرد. آقای صالح بلافاصله بعد از این انتخاب، «عادل عبدالمهدی»، سیاستمدار شیعه عضو مجلس اعلاى اسلامی و وزیر نفت عراق را به عنوان نخست‌وزیر، مسئول تشکیل کابینه کرد.

تشکیل دولت جدید در عراق به دلیل اختلاف بر سر نتایج انتخابات ماه می (اردیبهشت)، ماه‌ها به تعویق افتاد.

ناپدید شدن و قتل «جمال خاشقجی» در کنسولگری عربستان در استانبول (۱۰ مهر ۱۳۹۷ – دوم اکتبر ۲۰۱۸)

بعد از ظهر روز سه‌شنبه دوم اکتبر، جمال خاشقجی روزنامه‌نگار مشهور عرب و یکی از منتقدان حکومت عربستان پس از ورود به کنسولگری این کشور در استانبول ناپدید شد. او به خاطر دریافت اسنادی برای مجوز ازدواج به کنسولگری مراجعه کرده بود.

^۱. شبکه خبری العالم؛ (۱۳۹۷/۶/۳۱)

اما ۱۷ روز بعد و پس از آنکه مقامات عربستان مرتباً گزارش‌ها درباره مرگ خاشقجی را تکذیب می‌کردند و اصرار داشتند او به سلامت ساختمان کنسولگری را ترک کرده، عاقبت تلویزیون دولتی عربستان مرگ جمال خاشقجی را تأیید و اعلام کرد او در داخل کنسولگری این کشور در استانبول کشته شده است. در بیانیه‌ای که دادستان عربستان جمعه شب (۱۹ اکتبر) منتشر کرد آمده بود: تحقیقات درباره سرنوشت جمال خاشقجی نشان داده او پس از ورود به کنسولگری با مردانی در داخل ساختمان درگیر و در جریان این درگیری کشته شده است.

بر اساس اخبار منتشر شده، یک تیم ویژه ۱۵ نفره متشکل از مقامات اطلاعاتی و امنیتی و نزدیکان و مشاوران ولیعهد عربستان برای انجام این جنایت از عربستان راهی ترکیه شده بودند. افراد این تیم ابتدا جمال خاشقجی را بیهوش کردند و بعد به قتل رساندند. هنوز جسد خاشقجی پیدا نشده است.

دولت سعودی در نخستین اقدام پس از پذیرش رسمی قتل خاشقجی، ۱۸ مقام رده میانی دولتی را بازداشت و پنج تن از مقامات ارشد نظامی و امنیتی سعودی را از کار برکنار کرد. در میان این پنج نفر، «احمد العسیری» جانشین سازمان اطلاعات سعودی و سخنگوی سابق ائتلاف نظامی تحت رهبری سعودی برای حمله به یمن و نیز «سعدون بن عبدالله القحطانی» - موسوم به سعود القحطانی - مشاور (رسانه‌ای) دیوان پادشاهی سعودی بیشتر خودنمایی می‌کنند.

ربودن ۱۴ مرزبان ایرانی در مرز «میرجاوه» (۲۴ مهر ۱۳۹۷ - ۱۶ اکتبر ۲۰۱۸)

سحرگاه روز سه‌شنبه ۲۴ مهر در منطقه صفر مرزی «لولکدان» در بخش «ریگ ملک» شهرستان «میرجاوه» گروهک تروریستی «جیش العدل» با خیانت و تباہی عامل یا عوامل نفوذی ۱۴ نفر از نیروهای هنگ مرزی را ربودند و به خاک پاکستان منتقل کردند.

یک ماه و اندی بعد، روز پنجشنبه اول آذر، در پی تلاش‌های به عمل آمده و رایزنی و تعامل با طرف پاکستانی پنج تن از مرزبانان ربوده شده آزاد شدند و به کشور بازگشتند.

آبان

سفر «بنیامین نتانیاھو» به عمان (سوم آبان ۱۳۹۷ - ۲۵ اکتبر ۲۰۱۸)

روز پنجشنبه سوم آبان بنیامین نتانیاھو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی به عمان رفت و با «سلطان قابوس»، پادشاه این کشور دیدار کرد. اگرچه سفر نتانیاھو به عمان روز سوم آبان آغاز شده بود اما تا روز جمعه (چهارم آبان) و پس از پایان سفر هیچ خبری از آن منتشر نشد.

«شیمون پرز» رئیس جمهور سابق رژیم صهیونیستی، آخرین مقام اسرائیلی بود که در سال ۱۹۹۶ به مسقط سفر کرده بود.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران از عمان به خاطر میزبانی نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل انتقاد کرد. جنبش حماس نیز از این سفر انتقاد کرد و آن را "خنجری از پشت به فلسطینیان" خواند^۱.

آغاز دور دوم تحریم‌های آمریکا علیه ایران (۱۳ آبان ۱۳۹۷ – چهار نوامبر ۲۰۱۸)

بعد از دوره ۱۸۰ روزه که در تاریخ ۱۳ آبان به پایان رسید، دولت آمریکا دور دوم تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران را آغاز کرد. این دور از تحریم‌ها عمدتاً بخش انرژی را شامل می‌شوند.

تحریم معامله با بخش‌های کشتی‌رانی و کشتی‌سازی ایران و عاملان بنادر شامل شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، خطوط کشتیرانی جنوب و وابستگان به آنها؛ تحریم مربوط به معامله با شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی نفت کش ایران، شرکت بازرگانی نفت ایران (نیکو) و از جمله خریداری نفت، محصولات نفتی یا محصولات پتروشیمی از ایران نیز در این دوره احیا شدند. علاوه بر این، از پنجم نوامبر دولت آمریکا تحریم‌ها علیه افراد خارج‌شده از «فهرست افراد ویژه مشخص شده و بلوک شده (SDN) و سایر فهرست‌ها را بار دیگر اعمال کرد.

درگیری شدید میان صهیونیست‌ها و فلسطینیان غزه (۲۰ آبان ۱۳۹۷ – ۱۱ نوامبر ۲۰۱۸)

دور تازه‌ای از درگیری‌ها میان فلسطینیان غزه و نظامیان صهیونیست از روز یکشنبه ۲۰ آبان آغاز شد و خیلی سریع به تنشی انجامید که از جنگ سال ۲۰۱۴ بی‌سابقه ارزیابی شد. در این روز یک گروه از مأموران مخفی اسرائیلی در غزه لو رفتند و کار به تیراندازی کشید. در این درگیری یک اسرائیلی و هفت فلسطینی کشته شدند. در روز دوشنبه (۲۱ آبان) حماس با پرتاب راکت جنوب اسرائیل را هدف گرفت. در پاسخ به این حملات، ارتش اسرائیل حملات گسترده‌ای را علیه اهداف حماس در غزه آغاز کرد. در حملات اسرائیل نیز هفت فلسطینی کشته شدند. در نهایت روز سه‌شنبه (۲۲ آبان) حماس و اسرائیل با میانجیگری مصر آتش بس اعلام کردند.

«آویگدور لیبرمن» وزیر دفاع اسرائیل در اعتراض به این توافق، از سمت خود استعفا کرد؛ او توافق اسرائیل با جنبش حماس را "تسلیم شدن اسرائیل در برابر ترور" توصیف کرد. ارتش اسرائیل اعلام کرد که از عصر دوشنبه تا صبح سه‌شنبه، بیش از ۳۷۰ موشک از غزه به داخل اسرائیل پرتاب شده است^۲.

آذر

پیوستن ناوشکن «سهند» به ناوگان نیروی دریایی ارتش (نهم آذر ۱۳۹۷ – ۳۰ نوامبر ۲۰۱۸)

^۱. بی.بی.سی؛ (۱۳۹۷/۸/۵)

^۲. بی.بی.سی؛ (۱۳۹۷/۸/۲۲)

روز جمعه نه آذر ناوشکن «سهند» به عنوان پیشرفته‌ترین ناوشکن جنگی غرب آسیا، به ناوگان جنوب نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران پیوست. این ناوشکن در کلاس ناوشکن‌های «موج» ساخته شده و نسل سوم ناوشکن جماران محسوب می‌شود. امیر دریادار «حسین خانزادی» فرمانده نیروی دریایی پیرامون توانایی‌های ذکر نشده ناوشکن سهند گفت: «نکته بسیار مهم در ساخت ناوشکن سهند این است که دشمن از ویژگی‌هایی که در مشخصات و مختصات این شناور هست هیچ گونه اطلاعی ندارد و تسلیحات و تجهیزات و قابلیت‌های این ناوشکن به نوعی قابل تحلیل برای دشمن نیست».

اعلام تصمیم قطر برای خروج از «اوپک» (۱۲ آذر ۱۳۹۷ – سوم دسامبر ۲۰۱۸)

روز دوشنبه ۱۲ آذر «سعد الکعبی» وزیر انرژی قطر در یک کنفرانس مطبوعاتی در دوحه اعلام کرد کشورش بعد از حدود ۵۷ سال عضویت در سازمان کشورهای صادرکننده نفت «اوپک»، تا ژانویه سال ۲۰۱۹ از این سازمان خارج می‌شود. خروج رسمی قطر از اوپک در آغاز سال ۲۰۱۹ عملی خواهد شد. این کشور تنها حدود دو درصد ذخایر نفت کشورهای اوپک را در اختیار دارد.

مقامات قطر، دلیل خروج از اوپک را تمرکز بر صادرات گاز طبیعی اعلام کرده‌اند. این کشور با ذخایر ۲۴ هزار میلیارد متر مکعب گاز، بعد از روسیه و ایران بزرگ‌ترین ذخایر گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد.

سی و نهمین نشست سالانه شورای همکاری خلیج فارس (۱۹ آذر ۱۳۹۷ – ۱۰ دسامبر ۲۰۱۸)

روز دوشنبه ۱۹ آذر سی و نهمین نشست سالانه شورای همکاری خلیج فارس در ریاض برگزار شد. این شورا در دو سال اخیر تحت تأثیر بحران دیپلماتیک میان قطر و چهار کشور عربی (عربستان، امارات، بحرین و مصر) قرار گرفته است. «تمیم بن حمد آل ثانی» امیر قطر، به این اجلاس نرفت و «سلطان المریخی» وزیر مشاور در امور خارجه این کشور به عنوان سرپرست هیئت نمایندگی قطر در این نشست شرکت کرد.

رأی سنای آمریکا بر علیه «محمد بن سلمان» و ائتلاف نظامی عربی (۲۲ آذر ۱۳۹۷ – ۱۳ دسامبر ۲۰۱۸)

مجلس سنای آمریکا به قطعنامه‌ای رأی داد که بنا بر آن «محمد بن سلمان» مسئولیت اصلی در قتل «جمال خاشقجی» روزنامه نگار منتقد عربستانی را به عهده دارد. در قطعنامه‌ای دیگر نیز سنا خواهان پایان حمایت آمریکا از ائتلاف نظامی عربستان در جنگ یمن شد.

قطعنامه قطع حمایت از ائتلاف نظامی در جنگ یمن را «برنی ساندرز» و قطعنامه‌ای که ولیعهد سعودی را مسئول قتل خاشقجی معرفی می‌کرد، «باب کروکر» سناتور جمهوریخواه و رئیس کمیسیون سیاست خارجی سنا ارائه کرده بودند.

اعلام آتش بس در بندر «الحدیده» (۲۲ آذر ۱۳۹۷ – ۱۳ دسامبر ۲۰۱۸)

سرانجام پس از یک هفته مذاکره نفس‌گیر در «استکهلم» پایتخت سوئد، هیئت انصارالله و نمایندگان دولت مستعفی یمن درباره برخی موارد به توافق رسیدند. مهم‌ترین مورد توافق، آتش بس در بندر حدیده یمن بود که توسط «آنتونیو گوترش» دبیر کل سازمان ملل، اعلام شد.

گفتگوهای دو هیئت صناعه (دولت نجات ملی) و هیئت ریاض (دولت مستعفی یمن مقیم عربستان)، پس از دو سال توقف، در ششم دسامبر ۲۰۱۸ در استکهلم سوئد از سر گرفته شد.

در دوره پیش مذاکرات که قرار بود در ماه سپتامبر ۲۰۱۸ در ژنو سوئیس برگزار شود، ائتلاف سعودی به هواپیمای عمانی اجازه نداد تا در فرودگاه صناعه فرود آید و هیئت دولت نجات ملی را به مسقط انتقال دهد و به همین دلیل نیز این گفتگوها قبل از آنکه شروع شود، شکست خورد. برای دور جدید، یمنی‌ها با هواپیمای کویتی و با حضور سفیر کویت به سوئد رفتند تا حضور نماینده کویتی تضمینی برای سلامتی آنان و عدم تعرض عربستان و همچنین بازگشت آنان به یمن باشد.

نشست بین‌المللی دوحه (۲۴ آذر ۱۳۹۷ - ۱۵ دسامبر ۲۰۱۸)

بحران دیپلماتیک میان قطر و برادرخوانده‌های عربش (عربستان، امارات، بحرین و مصر) به جایی رسید که وزیر خارجه این کشور، روز شنبه ۲۴ آذر، بی‌هیچ تعارفی به روی چهار دهه ائتلاف استراتژیک اعراب خلیج فارس شمشیر کشید و خواستار طرحی نو شد. محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، وزیر خارجه قطر در افتتاحیه "نشست دوحه" با انتقاد از عملکرد شورای همکاری خلیج فارس، آن را شورایی ناکام عنوان کرد و خواستار «بازتعریف» ائتلاف‌های منطقه‌ای شد. او همچنین بر «بازگرداندن روابط در سایه اصل حاکمیت» تأکید کرد.

اشاره وی به روابطی بود که از نیمه خرداد سال ۱۳۹۶ تیره شده و این کشور کوچک اما ثروتمند را در حاشیه جنوبی خلیج فارس، با قهر عربستان، امارات، بحرین و مصر روبرو کرده است.

اعلام خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه (۲۸ آذر ۱۳۹۷ - ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸)

روز چهارشنبه ۲۸ آذر دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا به یکباره از تصمیم خود برای خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه خبر داد. ترامپ در راستای تصمیم خود تصریح کرد که ستیزه‌جویان داعش تقریباً به تمامی از میان رفته‌اند و او به این خاطر قصد بازگرداندن سربازان ایالات متحده از سوریه را دارد. این تصمیم در حالی صورت گرفت که کاخ سفید تا چند روز قبل از آن بارها اعلام کرده بود تا زمانی که نیروهای ایران در سوریه حضور دارند، آمریکا نیز نیروهایش را حفظ خواهد کرد.

اعلام خروج آمریکا از سوریه با اعتراضات و انتقادات شدید مقامات آمریکایی همراه شد. تا جایی که «جیمز متیس» وزیر دفاع و «برت مک‌گورک» نماینده ویژه رئیس‌جمهور در «ائتلاف جهانی برای شکست داعش» در واکنش به تصمیم ترامپ، از سمت‌های خود استعفا کردند.

سفر مخفیانه «دونالد ترامپ» به عراق (پنجم دی ۱۳۹۷ - ۲۶ دسامبر ۲۰۱۸)

دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا شامگاه چهارشنبه پنجم دیماه در سفری سه ساعته، بدون اطلاع قبلی و به صورت مخفیانه وارد عراق شد تا با حضور در پایگاه نظامی «عین الاسد» در استان «الانبار»، کریسمس را از نزدیک به سربازان آمریکایی تبریک بگوید.

سفر «شیخ عیسی قاسم» به عراق (پنجم دی ۱۳۹۷ - ۲۶ دسامبر ۲۰۱۸)

«شیخ عیسی قاسم» رهبر شیعیان بحرین پس از گذشت پنجاه سال از آخرین سفرش به عراق، روز چهارشنبه پنجم دی، برای زیارت عتبات مقدسه وارد این کشور شد. وی همچنین با آیت الله «سید علی سیستانی» و رهبران مقاومت و جریان‌های شیعی عراق نیز دیدار داشت.

گفتنی است این روحانی برجسته بحرینی، پس از آن به ایران آمد.

بازگشایی سفارت بحرین در دمشق (ششم دی ۱۳۹۷ - ۲۷ دسامبر ۲۰۱۸)

وزارت خارجه بحرین، پنجشنبه شب ششم دی با صدور بیانیه‌ای، از سرگیری فعالیت‌های سفارتخانه این کشور در سوریه را مورد تأیید قرار داد. در این بیانیه، از جمهوری عربی سوریه به نام «کشور برادر» یاد و اعلام شد سفرهای هوایی بین دو کشور، بی‌وقفه انجام می‌شود.

عصر همان روز نیز وزارت خارجه امارات در بیانیه‌ای از آغاز به کار مجدد سفارت این کشور در سوریه خبر داد و تصریح کرد که روابط این دو کشور «به مسیر طبیعی» خود بازگشته است.

استقرار ارتش سوریه در «منبج» (هفتم دی ۱۳۹۷ - ۲۸ دسامبر ۲۰۱۸)

فرماندهی کل یگان‌های مدافع خلق کرد صبح روز جمعه ۷ دی در بیانیه‌ای از عقب‌نشینی کامل نیروهای خود از شهر منبج در شمال شرق سوریه خبر داد و از ارتش سوریه خواست وارد این شهر شود؛ منابع سوری نیز از برافراشته شدن پرچم سوریه در میدین شهر منبج خبر دادند. در این بیانیه تهدیدات دولت ترکیه برای حمله به مناطق شمال سوریه، دلیل این تصمیم اعلام و تأکید شد یگان‌های مدافع خلق کرد خود را از لحاظ ملی، سرزمینی و مرزی متعلق به دولت سوریه می‌دانند.

تغییر ۳۳ مقام سعودی با فرمان «ملک سلمان» (هشتم دی ۱۳۹۷ - ۲۹ دسامبر ۲۰۱۸)

با فرمان شبانه پادشاه عربستان یکی از بزرگ‌ترین تکانه‌ها در کابینه سعودی رقم خورد که تغییر در ۳۳ پست حکومت سعودی را به دنبال داشت. برکناری «عادل الجبیر» از وزارت امور خارجه و منصوب شدن او به عنوان وزیر مشاور در امور

خارجی عربستان از مهم‌ترین این تغییرات بود. طی فرمان ملک سلمان وزرای آموزش و پرورش، رسانه، گارد ملی و ریاست سازمان امنیت ملی نیز تغییر کردند.

از جمله شخصیت‌هایی که برکناری آنها توجه رسانه‌ها را به خود جلب کرد، «ترکی آل‌شیخ» وزیر سابق ورزش و «محمد بن نواف» سفیر سابق عربستان در لندن هستند که هر دو از چهره‌های نزدیک به «محمد بن سلمان» به شمار می‌آیند.

از دیگر نکاتی که در این تغییر و تحولات مورد توجه رسانه‌های عربی قرار گرفت، ورود «ترکی بن طلال»، برادر «ولید بن طلال» (سرمایه‌دار مشهور سعودی که مدت زیادی به فرمان محمد بن سلمان زندانی شده بود) به ساختار حاکمیت است. او به عنوان امیر منطقه «عسیر» انتخاب شد. همچنین «خالد بن سلمان»، برادر کوچک ولیعهد که پیش از این سفیر عربستان در واشنگتن بود، بعد از بحران خاشقجی و طرح نامش به عنوان یکی از مسئولان قتل وی، ناچار به ترک آمریکا شد.

گفتنی است «ابراهیم العساف» به سمت وزیر خارجه عربستان منصوب شد که پیش از آن به مدت ۲۰ سال در رأس وزارت دارایی عربستان و چهره‌ای شناخته شده برای دیگر کشورها بود.

بهمن

حمله مردم خشمگین به پایگاه نظامی ترکیه در استان «دهوک» عراق (ششم بهمن ۱۳۹۷ - ۲۶ ژانویه ۲۰۱۹)

روز شنبه ششم بهمن، حمله معترضان خشمگین به یک پایگاه نظامی ترکیه در روستای «شلادزه» در استان «دهوک» عراق حمله و این پایگاه را تصرف کردند و ادوات نظامی آن را به آتش کشیدند. سربازان ارتش ترکیه پایگاه را ترک کردند اما قبل از آن به سوی معترضان آتش گشودند و یک نوجوان ۱۶ ساله را کشتند و حداقل ۱۰ نفر را زخمی کردند.

این حادثه در پی حمله هوایی ارتش ترکیه (چهارشنبه سوم بهمن) رخ داد که به کشته شدن چهار غیرنظامی و یک مقام کرد در منطقه دهوک منجر شد. وزارت خارجه عراق عملیات نظامی ترکیه در خاک خود را محکوم و سفیر ترکیه را احضار کرد.

انتشار عکس‌های ماهواره‌ای از کارخانه تولید موشک بالستیک در عربستان (ششم بهمن ۱۳۹۷ - ۲۶ ژانویه ۲۰۱۹)

خبرگزاری آسوشیتدپرس بر پایه نظر کارشناسان نظامی و تحلیل عکس‌های ماهواره‌ای گزارش داد عربستان احتمالاً در حال آزمایش و ساخت موشک‌های بالستیکی است که برای مدت‌ها ایران را به خاطر تولید آن مورد انتقاد قرار داده بود. واشنگتن پست نخستین رسانه‌ای بود که پیشتر تصاویر ماهواره‌ای از این پایگاه نظامی را که گمان می‌رود برای ساخت موشک‌های بالستیک استفاده شود، پخش کرد.

این پایگاه نظامی در شهر «دوادمی» عربستان، در ۲۰۰ کیلومتری غرب «ریاض» قرار دارد.

حکم حبس ابد برای دبیر کل جمعیت «الوفاق» بحرین (هشتم بهمن ۱۳۹۷ - ۲۸ ژانویه ۲۰۱۹)

دادگاه رژیم «آل خلیفه» حکم حبس ابد برای شیخ «علی سلمان» یکی از رهبران معارضان بحرینی را صادر کرد. شیخ علی سلمان که امسال پنجمین سال حبس خود را در زندان‌های آل خلیفه سپری می‌کند، روز دوشنبه ۲۸ ژانویه به همراه دو تن دیگر از معارضان حکومت بحرین در دادگاه محاکمه شدند و حکم حبس ابد برای او مورد تأیید نهایی قرار گرفت.

تشکیل دولت جدید لبنان (۱۲ بهمن ۱۳۹۷ - اول فوریه ۲۰۱۹)

سرانجام پس از نه ماه تأخیر و چانه زنی گروه‌های سیاسی، دولت جدید لبنان به نخست‌وزیری «سعد حریری» تشکیل شد. حریری پس از دیدار با «میشل عون» رئیس‌جمهور و «نبیه بری» رئیس پارلمان لبنان در کاخ ریاست جمهوری، تشکیل دولت را اعلام و سومین دوره نخست‌وزیری خود را آغاز کرد. کابینه جدید لبنان ۳۰ کرسی دارد که سه کرسی آن به وزرای وابسته به حزب الله اختصاص یافته است. چهار وزیر از جمله وزیر کشور جدید، زن هستند.

سفر پاپ به شبه جزیره عربستان (۱۴ بهمن ۱۳۹۷ - سوم فوریه ۲۰۱۹)

روز یکشنبه ۱۴ بهمن پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان، به منظور شرکت در «کنفرانس جهانی برادری انسانی» وارد «ابوظبی» پایتخت امارات متحده عربی شد. این نخستین دیدار تاریخی یک پاپ از شبه جزیره عربستان بود. هدف از این سفر ارتباط بهتر با جهان اسلام عنوان شد.

اجلاس جهانی برادری انسانی را «شورای حکمای مسلمان» که مقر آن در امارات متحده عربی است، برگزار کرد.

پاپ پس از دیدار با رهبران امارات که همراه با عربستان درگیر جنگ یمن است، در یک سخنرانی خواستار پایان جنگ در یمن و سوریه شد هیچ چیزی نمی‌توانیم خلق کنیم به جز بدبختی، تسلیحات هیچ چیزی به بار نخواهند آورد جز مرگ...

همچنین روز دوشنبه (۱۵ بهمن) با حضور رهبر کاتولیک‌های جهان و شیخ «احمد الطیب» امام جماعت مسجد «الأزهر» قاهره "سند برادری انسانی" به امضا رسید.

نظارت آمریکا بر ایران از درون خاک عراق (۱۴ بهمن ۱۳۹۷ - سوم فوریه ۲۰۱۹)

روز یکشنبه «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در گفتگو با شبکه خبری سی.بی.اس اعلام کرد می‌خواهد با حفظ پایگاه نظامی آمریکا در عراق "مراقب ایران باشد". او گفت قصد دارد پایگاهی را که آمریکا با صرف

هزینه‌های هنگفت در عراق به دست آورده حفظ کند. ترامپ یکی از دلایل چنین تصمیمی را نظارت بر ایران عنوان کرد.

«برهم صالح» رئیس جمهور عراق در واکنش به این اظهارات ترامپ گفت: ترامپ از عراق اجازه نگرفته است که حضور نظامی در عراق برای نظارت بر ایران داشته باشد.

صدور بیانیه «گام دوم انقلاب» (۲۴ بهمن ۱۳۹۷ - ۱۳ فوریه ۲۰۱۹)

در ایامی که انقلاب اسلامی ایران چهلمین سالگرد پیروزی خود را پشت سر گذاشت و قدم به دهه پنجم حیات خود نهاد، رهبر معظم انقلاب اسلامی با صدور «بیانیه گام دوم انقلاب» و برای ادامه این راه روشن، به تبیین دستاوردهای چهار دهه گذشته پرداختند و به منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ»، توصیه‌های اساسی ارائه کردند. بیانیه گام دوم انقلاب، تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران، به‌ویژه جوانان که به مثابه منشوری برای «دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود و «فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی» را رقم خواهد زد.

حمله انتحاری به اتوبوس سپاه پاسداران در سیستان و بلوچستان (۲۴ بهمن ۱۳۹۷ - ۱۳ فوریه ۲۰۱۹)

شامگاه چهارشنبه ۲۴ بهمن، در جریان حمله انتحاری به اتوبوس حامل یکی از یگان‌های قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه پاسداران در سیستان و بلوچستان در محور «خاش- زاهدان»، ۲۷ نفر از حافظان مرزهای کشور شهید و ۱۳ تن مجروح شدند.

گروهک تروریستی «جیش العدل» مسئولیت این حمله را بر عهده گرفت.

اجلاس ایران هراسانه ورشو (۲۴ بهمن ۱۳۹۷ - ۱۳ فوریه ۲۰۱۹)

روز چهارشنبه ۲۴ بهمن، وزرای خارجه و مقام‌های رسمی بیش از ۶۰ کشور جهان در «ورشو» پایتخت لهستان، نشست دو روزه را با هدف بررسی راهکارهای برقراری صلح و ثبات در خاورمیانه، آغاز کردند. موضوع «تهدید ایران» در دستور کار این نشست قرار داشت اما تلاش آمریکا برای تبلیغ مفهوم «تهدید ایران» با استقبال روبه رو نشد، چرا که برخی از کشورها مثل روسیه و چین، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و برخی کشورهای اروپایی در این نشست حاضر نشدند؛ اما عربستان، امارات و اسرائیل در بلندپایه‌ترین سطح به لهستان رفتند.

«مایک پمپئو» وزیر امور خارجه آمریکا در این نشست در راستای سیاست‌های خصمانه آمریکا علیه ایران مدعی شد که ایران «اولین تهدید خاورمیانه» است و مقابله با آن، «راه‌حل» دستیابی به صلح در سراسر منطقه است.

شکست آمریکا در متوقف کردن شکایت ایران در لاهه (۲۴ بهمن ۱۳۹۷ - ۱۳ فوریه ۲۰۱۹)

قضات دادگاه بین‌المللی کیفری در لاهه هلند با رد اعتراض آمریکا اعلام کردند که این دادگاه صلاحیت قضایی رسیدگی به شکایت ایران از ایالات متحده به دلیل توقیف اموالش را دارد.

آمریکا پیش از این گفته بود که شکایت ایران به دادگاه بین‌المللی کیفری توجیهی ندارد چون به نظر واشنگتن، این دادگاه وابسته به سازمان ملل صلاحیت رسیدگی به چنین پرونده‌ای را ندارد.

آغاز تور آسیایی «محمد بن سلمان» (۲۸ بهمن ۱۳۹۷ – ۱۷ فوریه ۲۰۱۹)

سفر ولیعهد عربستان سعودی به سه کشور آسیایی پاکستان، هند و چین از روز یکشنبه ۱۷ فوریه با ورود به اسلام‌آباد پایتخت پاکستان آغاز شد؛ او روز دوشنبه (۱۸ فوریه) رهسپار هند شد و سفرش روز جمعه ۲۲ فوریه (سوم اسفند) در پکن پایتخت چین به پایان رسید. طی این سفر میلیاردها دلار قراردادهای دوجانبه و مجموعه متنوعی از یادداشت‌های تفاهم و قراردادهای سرمایه‌گذاری و بازرگانی امضا شدند. از منظر کارشناسان، تور آسیایی ولیعهد عربستان به ویژه به دلیل انتخاب و چینش کشورهای پاکستان، هند و چین برای انجام این سفر، ارتباط معناداری با منافع ملی و منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران دارد.

رونمایی از زیردریایی «فاتح» (۲۸ بهمن ۱۳۹۷ – ۱۷ فوریه ۲۰۱۹)

با تلاش متخصصان سازمان صنایع دریایی وزارت دفاع، اولین زیردریایی پیشرفته و منحصر به فرد بومی «فاتح» پس از موفقیت در انجام تست‌های نهایی، روز یکشنبه ۲۸ بهمن ماه با حضور رئیس جمهوری به ناوگان جنوب نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ملحق شد. زیردریایی فاتح علاوه بر قابلیت پرتاب اژدر، توانایی شلیک موشک‌های کروز ضد کشتی را دارد که برای نخستین بار در کشور انجام شده است.

اسفند

اولین نشست مشترک اتحادیه عرب و اتحادیه اروپا (پنجم اسفند ۱۳۹۷ – ۲۴ فوریه ۲۰۱۹)

نخستین نشست سران عالی رتبه اتحادیه عرب با اتحادیه اروپا در «شرم الشيخ» مصر برگزار شد. در این نشست دو روزه نمایندگان حدود ۵۰ کشور عربی و اروپایی از جمله صدراعظم آلمان و نخست وزیر بریتانیا در کنار برخی از مقامات ارشد اروپایی، با پادشاهان و سران کشورهای عربی مسائل گوناگون منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای همچون تروریسم، مهاجرت، جنگ و بی ثباتی در لیبی، یمن و اوضاع سوریه، اختلافات اعراب و اسرائیل و مسائل حقوق بشری را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

قطر به دلیل عدم رعایت اصول دیپلماتیک در دعوت از «تمیم بن حمد» و نقض پروتکل دعوت به نشست سران اتحادیه عرب از سوی مصر، در این اجلاس حضور پیدا نکرد.

انتصاب اولین سفیر زن عربستان سعودی (پنجم اسفند ۱۳۹۷ – ۲۴ فوریه ۲۰۱۹)

محمد بن سلمان ولیعهد عربستان سعودی، شاهزاده «ریمما» دختر «بندر بن سلطان» را به عنوان سفیر جدید عربستان در واشنگتن تعیین کرد. به این ترتیب «ریمما» اولین زن سعودی است که به این منصب می‌رسد و این رویدادی بی‌سابقه در تاریخ عربستان محسوب می‌شود. «خالد بن سلمان» سفیر قبلی نیز به عنوان معاون وزیر دفاع منصوب شد.

سفر «بشار اسد» به تهران (ششم اسفند ۱۳۹۷ – ۲۵ فوریه ۲۰۱۹)

صبح روز دوشنبه ششم اسفند، بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه، در سفری از پیش اعلام نشده وارد تهران شد و دیدارهایی جداگانه با آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب و دکتر حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران داشت.

در طول هشت سال گذشته، اسد به ندرت حتی از دمشق خارج شده بود و این اولین سفر وی به ایران پس از سال ۲۰۱۰ است. پیش از این روسیه تنها کشور خارجی بود که اسد طی هشت سال گذشته به آن سفر کرده بود.

انتصاب نخست وزیر جدید فلسطین (۱۹ اسفند ۱۳۹۷ – ۱۰ مارس ۲۰۱۹)

«محمود عباس» رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین روز یکشنبه ۱۹ اسفند، «محمد اشتیه» مشاور دیرین خود را به سمت نخست‌وزیری منصوب کرد. اشتیه، اقتصاددان تحصیل کرده در بریتانیا، از مقام‌های عالی‌رتبه جنبش فتح است. وی از هواداران طرح صلح با رژیم صهیونیستی و از منتقدان گروه حماس است. اشتیه جایگزین «رامی حمدالله» نخست‌وزیر پیشین فلسطین شد که در ماه ژانویه استعفای خود را اعلام کرده بود.

کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند انتصاب اشتیه به نخست‌وزیری، به شکاف میان عباس و جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) خواهد افزود.

سفر رئیس‌جمهور ایران به عراق (۲۰ اسفند ۱۳۹۷ – ۱۱ مارس ۲۰۱۹)

حجت‌الاسلام حسن روحانی رئیس‌جمهوری اسلامی ایران به دعوت رسمی رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر عراق، روز دوشنبه ۲۰ اسفند در صدر یک هیئت عالی‌رتبه سیاسی و اقتصادی برای دیداری سه روزه به عراق سفر کرد. در جریان این سفر، جلسه با رئیس و نمایندگان مجلس عراق، شرکت در همایش تجاری با حضور بخش‌های دولتی و خصوصی ایران و عراق و همچنین دیدار با سایر مسئولان بلند پایه عراقی و نیز برخی نخبگان، گروه‌های سیاسی و اجتماعی این کشور از مهم‌ترین برنامه‌های روحانی در سفر به عراق بود.

وی همچنین در جریان این سفر، با حضرت آیت‌الله «سیستانی» از مراجع عظام تقلید در نجف اشرف دیدار و عتبات عالیات را زیارت کرد. سفر آقای روحانی به عراق اولین سفر وی به عراق در دوران ریاست جمهوری وی بود.

سبقت ایران از قطر در استخراج از میدان مشترک گازی (۲۶ اسفند ۱۳۹۷ – ۱۷ مارس ۲۰۱۹)

با افتتاح فازهای ۱۳، ۲۲، ۲۳ و ۲۴ میدان گازی پارس جنوبی در کنگان، این میدان مشترک گازی با دستور رئیس جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی به بهره‌برداری رسید. به این ترتیب ایران برای نخستین بار در برداشت گاز از این میدان مشترک از قطر پیشی می‌گیرد

